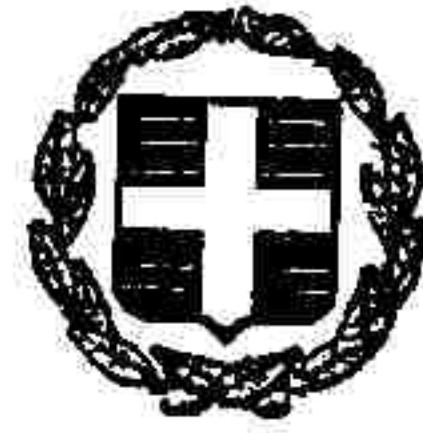

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Αχαρνών 2, 101 76 Αθήνα, Τηλ. 210-2124331 Fax : 210-5243522

Αθήνα 18/12/2013
Αριθμ. Πρωτ. :383

Προς:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
✓ Τμήμα Ερωτήσεων

ΘΕΜΑ: «Προστασία και διαχείριση του φυτικού αναπαραγωγικού υλικού»

ΣΧΕΤ: Η Ερώτηση 4088/21-11-2013

Απαντώντας στην παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσαν οι Βουλευτές κ.κ. Π. Δριτσέλη, Ε. Διαμαντόπουλος, Ε. Αποστόλου, Α. Αλεξόπουλος, Ε. Αμμανατίδου, Ο. Γεροβασίλη, Η. Διώτη, Χουσεΐν Ζειμπέκ, Μ. Κανελλοπούλου, Μ. Κριτσωτάκης, Α. Μεικόπουλος, Κ. Μπάρκας, Ε. Ουζουνίδου, Α. Πετράκος και Ι. Σταθάς, σας πληροφορούμε τα εξής:

Η Τράπεζα Γενετικού Υλικού (ΤΓΥ), η οποία ιδρύθηκε το 1981 στη Θέρμη Θεσσαλονίκης ως τμήμα του Κέντρου Γεωργικής Έρευνας Βόρειας Ελλάδας του πρώην ΕΘΙΑΓΕ, λειτουργεί με σκοπό την έγκαιρη συλλογή, την εξασφάλιση σημαντικών αποθεμάτων γενετικού υλικού μέσω δράσεων διατήρησης και μέσω ερευνητικών προγραμμάτων, καθώς και την προστασία των φυτογενετικών πόρων και της γεωργικής βιοποικιλότητας της χώρας.

Στην Τράπεζα Διατήρησης Γενετικού Υλικού, υπάρχουν δύο συλλογές:

- α) Η Εκτός Τόπου (Ex Situ), που αριθμεί πάνω από 14.000 δείγματα συλλογής εγχώριων παραδοσιακών ποικιλιών και αυτοφυών ειδών συγγενών με τα καλλιεργούμενα, τα οποία συλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια εξερευνητικών αποστολών σχεδόν σε όλη τη χώρα, τα οποία διατηρούνται σε ψυκτικούς θαλάμους μεσοχρόνιας διατήρησης με μορφή σπόρων και ανήκουν σε 80 γένη και 190 βοτανικά είδη και
- β) Οι συλλογές Υπαίθρου με τη μορφή κλωνικού υλικού, όπως τη συλλογή των ποικιλιών αμπέλου (260 ποικιλίες), πολλές από τις οποίες είναι σπάνιες γηγενείς ποικιλίες και αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της τοπικής παράδοσης.

Ο παραπάνω αριθμός των διατηρούμενων δειγμάτων στις συλλογές, αντιπροσωπεύει ικανοποιητικά τη βιοποικιλότητα σημαντικού αριθμού ειδών του ελλαδικού χώρου (αμπέλου, σιτηρών, καπνού, τεύτλων, χορτοδοτικών φυτών, οσπρίων, αρωματικών-φαρμακευτικών φυτών κ.λπ.), ενώ τα στοιχεία της συλλογής είναι καταγεγραμμένα σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων.

Ειδικότερα, στους ψυκτικούς θαλάμους της ΤΓΥ διατηρούνται:

- α) Πάνω από 8.000 δείγματα γενετικού υλικού, καλλιεργούμενων και αυτοφυών ειδών συγγενών με τα καλλιεργούμενα, μεγάλο μέρος των οποίων αναπολλαπλασιάστηκε, χαρακτηρίστηκε και διατηρείται στους ψυκτικούς θαλάμους και
- β) Πάνω από 6.000 δείγματα γενετικού υλικού, το οποίο ανήκει στην κυριότητα του ΥΠΑΑΤ και συλλέχθηκε με ευθύνη της ΤΓΥ, στο πλαίσιο του υποέργου «Συλλογή,

Διάσωση, Διατήρηση και Προστασία Γενετικού Υλικού», του έργου «Δημιουργία Τράπεζας Γενετικού Υλικού» (ΕΠΑΑ-ΑΥ 2000-2006 Μέτρο 6.3 Δράση Β').

Το παραπάνω γενετικό υλικό, μεγάλο μέρος του οποίου αναπολλαπλασιάστηκε, χαρακτηρίστηκε και αποθηκεύτηκε στους ψυκτικούς θαλάμους της ΤΓΥ και είναι ιδιαίτερα πολύτιμο γιατί περιλαμβάνει σημαντικές εγχώριες ποικιλίες, ως απόθεμα για τη γενετική βελτίωση των καλλιεργειών και για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος της χώρας, καθώς πολλά δεν καλλιεργούνται σήμερα.

Επίσης, στο ίδιο έργο ανήκουν και υποέργα που αφορούν στην κτιριακή υποδομή και στην προμήθεια εξοπλισμού, μετά την ολοκλήρωση των οποίων θα είναι εφικτή η εύρυθμη λειτουργία της νέας Τράπεζας.

Επιπλέον, έχει ολοκληρωθεί η μελέτη με τίτλο "Αξιολόγηση της Ελληνικής Τράπεζας Γενετικού Υλικού", που υλοποιήθηκε από τον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ και το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, με αξιόλογα αποτελέσματα.

Σημειώνεται ότι τα θέματα του πολλαπλασιαστικού υλικού ποικιλιών προς διατήρηση (τοπικών ποικιλιών) και καλλιεργούμενων φυτικών ειδών (φυτών μεγάλης καλλιέργειας και κηπευτικών) ρυθμίζονται από την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία.

Όσον αφορά στην ενωσιακή νομοθεσία, επισημαίνεται ότι η πρόταση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την παραγωγή και τη διαθεσιμότητα φυτικού αναπαραγωγικού υλικού (ΦΑΥ) στην αγορά (Κανονισμός για το φυτικό αναπαραγωγικό υλικό) βρίσκεται στο στάδιο της κατ' άρθρο συζήτησης στη σχετική Ομάδα Εργασίας του Συμβουλίου και περιλαμβάνει δύο βασικούς άξονες:

- την καταχώριση των ποικιλιών των καλλιεργούμενων φυτικών ειδών στα αντίστοιχα μητρώα και
- τους όρους και τις προϋποθέσεις για την παραγωγή και διαθεσιμότητα του ΦΑΥ.

Η εν λόγω πρόταση Κανονισμού εισάγει τους όρους: «φυτικό αναπαραγωγικό υλικό» και «επαγγελματίας», οι οποίοι χρησιμοποιούνται με ευρύτερη έννοια και περιγράφουν, αντίστοιχα, όλους τους τύπους του υλικού και πολλές και διαφορετικές δραστηριότητες, ενώ περιλαμβάνει και ορισμένες εξαιρέσεις από το πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού, οι οποίες αφορούν στο φυτικό αναπαραγωγικό υλικό που προορίζεται για δοκιμές και επιστημονικούς σκοπούς, για βελτιωτικούς σκοπούς, για διατήρηση κατ' αποκλειστικότητα από τράπεζες γενετικού υλικού ή οργανώσεις και δίκτυα που ασχολούνται με τη διατήρηση των φυτογενετικών πόρων και για ανταλλαγές σε είδος μεταξύ προσώπων που δεν ανήκουν στους επαγγελματίες του τομέα.

Όσον αφορά στην καταχώριση των ποικιλιών στα σχετικά μητρώα προβλέπεται η διενέργεια εξετάσεων από:

- τα εθνικά εξεταστικά κέντρα, για τα οποία θα πρέπει να έχει διενεργηθεί εποπτικός έλεγχος (audit) από το Κοινοτικό Γραφείο Φυτικών Ποικιλιών (ΚΓΦΠ), εφεξής Οργανισμός,
- τον Οργανισμό, στον οποίον οι ενδιαφερόμενοι θα μπορούν να καταθέτουν απευθείας αίτηση για καταχώριση ποικιλιών και ο οποίος θα επιλέγει τα εξεταστικά κέντρα για τη διενέργεια των εξετάσεων και
- τους επαγγελματίες, στους οποίους δίνεται η δυνατότητα, υπό όρους και προϋποθέσεις, να διενεργούν τις εξετάσεις.

Σχετικά με τις διατάξεις που αφορούν στην καταχώριση των ποικιλιών στα σχετικά μητρώα, το ΥΠΑΑΤ, με αποστολή σχετικών σχολίων στην Ομάδα Εργασίας του Συμβουλίου:

- α. έχει διατυπώσει τις επιφυλάξεις του, κατά πόσον το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα (καταχώριση ποικιλιών στα προβλεπόμενα μητρώα μετά τη διενέργεια εξετάσεων) θα επιτυγχάνεται με τους ίδιους όρους, μέσω τριών διαφορετικών οδών (εθνικά εξεταστικά κέντρα, Οργανισμός, επαγγελματίες),
- β. έχει εκφράσει τον προβληματισμό του, δεδομένου ότι η καταχώριση των ποικιλιών αποτελεί τη βασική προϋπόθεση για την εμπορία του αναπαραγωγικού τους υλικού, για την πιθανή διαμόρφωση ευνοϊκότερου περιβάλλοντος (μονοπωλιακές καταστάσεις) για τους επαγγελματίες που θα έχουν τη δυνατότητα της καταχώρισης των ποικιλιών τους, συνεπώς, και της άμεσης διάθεσης του υλικού τους στην αγορά, συγκριτικά με τους

επαγγελματίες που δεν θα έχουν την ίδια δυνατότητα και θα επιλέγουν τα εθνικά εξεταστικά κέντρα ή τον Οργανισμό, όπου, ενδεχομένως, θα αντιμετωπίζουν διοικητικό φόρτο και

γ. έχει διατυπώσει την επιφύλαξη, αναφορικά με τις αιτήσεις που θα υποβάλλονται απευθείας στον Οργανισμό, για τα κριτήρια επιλογής των εθνικών εξεταστικών κέντρων και την κατανομή των σχετικών αιτήσεων καταχώρισης.

Σημειώνεται ότι οι αιτούντες που απασχολούν λιγότερα από 10 άτομα και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή ο ετήσιος ισολογισμός τους δεν υπερβαίνει τα 2 εκατομμύρια ευρώ, απαλλάσσονται από την καταβολή των τελών καταχώρισης, αλλά δεν διευκρινίζεται με ποιο τρόπο θα καλύπτεται το κόστος των διαδικασιών καταχώρισης.

Σχετικά με τις παραδοσιακές ποικιλίες, με τη νέα πρόταση Κανονισμού δίνεται η δυνατότητα καταχώρισής τους στα εθνικά μητρώα ποικιλιών με επίσημα αναγνωρισμένη περιγραφή, δηλαδή χωρίς τη διενέργεια δοκιμών ΔΟΣ και ΚΑΧ (χωρίς τεχνική εξέταση). Πρέπει, ωστόσο, οι ποικιλίες αυτές να διατηρούνται στην περιοχή καταγωγής τους (επί τόπου διατήρηση). Επίσης, αίρονται οι ποσοτικοί περιορισμοί που υπήρχαν και αφορούσαν στην παραγωγή και την εμπορία του αναπαραγωγικού υλικού των παραδοσιακών ποικιλιών.

Για την παραγωγή και τη διαθεσιμότητα του φυτικού αναπαραγωγικού υλικού, δίνεται η δυνατότητα στους επαγγελματίες να διενεργούν τη πιστοποίηση του ΦΑΥ, καθώς και να παράγουν και να τοποθετούν τις επίσημες ετικέτες υπό την επίσημη εποπτεία των αρμόδιων αρχών. Το γεγονός αυτό αποτελεί μια αλλαγή στο υπάρχον καθεστώς της επίσημης πιστοποίησης και, ενδεχομένως, να οδηγήσει στη δημιουργία ευνοϊκότερων συνθηκών (μονοπωλιακές καταστάσεις) για τους επαγγελματίες που θα έχουν αυτή τη δυνατότητα.

Σημειώνεται ότι, για τον ιδιοπαραγόμενο σπόρο, δηλαδή το σπόρο που ο ίδιος ο καλλιεργητής παράγει και χρησιμοποιεί μόνο για τις ανάγκες της δικής του εκμετάλλευσης και όχι για πάσα χρήση, δεν υπάρχουν σχετικές διατάξεις στην εθνική μας νομοθεσία περί παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργουμένων φυτών. Υπάρχουν, ωστόσο, σχετικές διατάξεις στον Κανονισμό του Συμβουλίου 2100/94 (άρθρο 14) για τα κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών (αφορούν ορισμένα φυτικά είδη). Σε σχόλια που απέστειλε το ΥΠΑΑΤ στο Συμβούλιο ζητήθηκε, μεταξύ άλλων, και η εξαίρεση του ιδιοπαραγόμενου σπόρου από το πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού.

Όσον αφορά στη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων, αυτές διέπονται από τους Κανονισμούς (ΕΚ) 834/2007, (ΕΚ) 889/2008 και (ΕΚ) 1235/2008. Η διακίνηση σπόρων και πολλαπλασιαστικού υλικού για την εφαρμογή των ανωτέρω Κανονισμών, γίνεται όπως καθορίζει η αριθ 295194/2009 ΚΥΑ (ΦΕΚ 756/τ.Β'), βάσει της οποίας:

Α. για τη βιολογική φυτική παραγωγή θα πρέπει να χρησιμοποιούνται κατά βάση μόνο σπόροι και πολλαπλασιαστικό υλικό που έχουν παραχθεί με βιολογική μέθοδο. Για το σκοπό αυτό, λειτουργεί στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ ηλεκτρονική βάση δεδομένων βιολογικού πολλαπλασιαστικού υλικού. Στην εν λόγω βάση δεδομένων, οι προμηθευτές σπόρων προς σπορά ποικιλιών καλλιεργούμενων φυτικών ειδών ή/και κονδύλων ποικιλιών πατάτας προς φύτευση, που παράγονται με τη βιολογική μέθοδο των κοινοτικών Κανονισμών 834/2007 και 889/2008 και την ισχύουσα εθνική και κοινοτική νομοθεσία για τη σποροπαραγωγή, δύνανται να καταχωρούν ως βιολογικό το ανωτέρω πολλαπλασιαστικό υλικό και

Β. η χρησιμοποίηση σπόρων και πολλαπλασιαστικού υλικού που δεν έχουν παραχθεί με βιολογική μέθοδο είναι δυνατή με τη χορήγηση άδειας παρέκκλισης κατόπιν αιτήσεως κάθε ενδιαφερόμενου βιοκαλλιεργητή, στις περιπτώσεις όπου:

- Καμιά ποικιλία του είδους που θέλει ο ενδιαφερόμενος παραγωγός να καλλιεργήσει δεν είναι καταχωρημένη στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων βιολογικού πολλαπλασιαστικού υλικού.

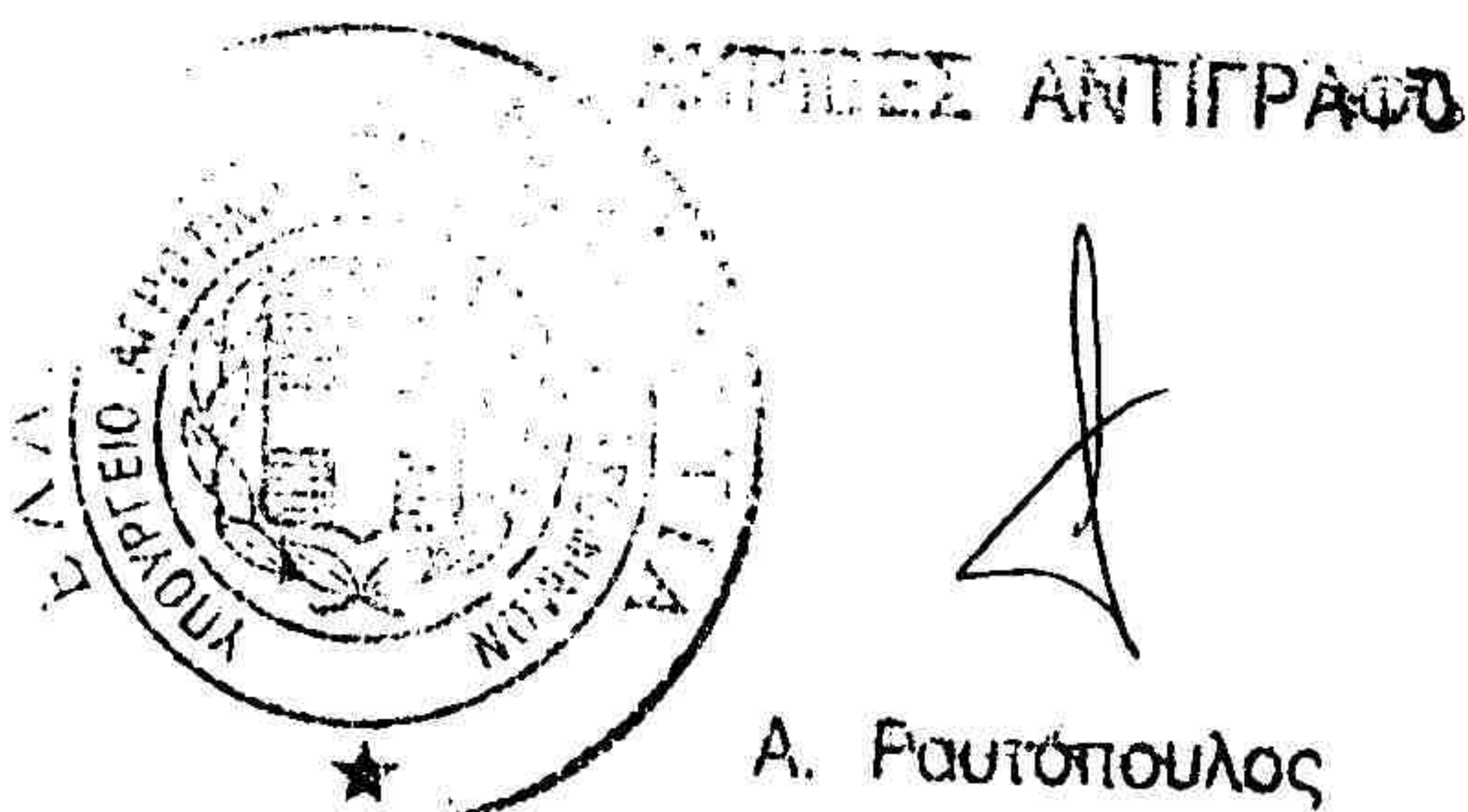
- Ο προμηθευτής δεν μπορεί να παραδώσει το σπόρο στην περιοχή του παραγωγού.

- Ο παραγωγός έχει λόγους που ζητάει τη συγκεκριμένη ποικιλία.

-Όταν συντρέχουν λόγοι έρευνας, δοκιμών μικρής κλίμακας και λόγοι διατήρησης κάποιας ποικιλίας.

Τέλος, σημειώνεται ότι το ΥΠΑΑΤ χορηγεί υπό προϋποθέσεις (της παρ. 8 του άρθρου 45 του Καν.889/2008) μια γενική άδεια για συγκεκριμένο είδος και ποικιλία (σε συγκεκριμένη έκταση και ποσότητα) στις περιπτώσεις όπου γίνεται ομαδική αίτηση από βιοκαλλιεργητές.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΣΑΥΤΑΡΗΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

- 1.Βουλευτή κα Π. Δριτσέλη
- 2.Βουλευτή κ. Ε. Διαμαντόπουλο
- 3.Βουλευτή κ. Ε. Αποστόλου
- 4.Βουλευτή κ. Α. Αλεξόπουλο
- 5.Βουλευτή κα Ε. Αμμανατίδου
- 6.Βουλευτή κα Ο. Γεροβασίλη
- 7.Βουλευτή κα Η. Διώτη
- 8.Βουλευτή κ. Ζεμπέκ Χουσεΐν
- 9.Βουλευτή κα Μ. Κανελλοπούλου
- 10.Βουλευτή κ. Μ. Κριτσωτάκη
- 11.Βουλευτή κ. Α. Μεικόπουλο
- 12.Βουλευτή κ. Κ. Μπάρκα
- 13.Βουλευτή κα Ε. Ουζουνίδου
- 14.Βουλευτή κ. Α. Πετράκο
- 15.Βουλευτή κ. Ι. Σταθά